

بررسی مقوله دوزبانگی و آموزش

اکرم میرمحمدی

کارشناس مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه آزاد واحد خدابنده

آموزگار مدرسه الغدير دوزکند، منطقه انگوران

Norozi.arc@gmail.com

چکیده

بیش از نیمی از ساکنان جهان امروزی را افراد دوزبانه تشکیل می دهند و دوزبانگی فردی و اجتماعی در بیشتر کشورهای جهان پدیده ای شایع است. تعریف دو زبانی، تعریف چندان ساده ای نیست و با آن که در این زمینه تعریف های گوناگون توسط زبان شناسان ارائه شده است، به سهولت نمی توان یکی از آنها را بعنوان تعریفی جامع و کامل انتخاب کرد. دو زبانی پدیده ای است جهانی که در اکثر کشورهای جهان وجود دارد و عبارت از حالتی است که فرد به زبان دیگری غیر از زبان مادری خود آموزش می بیند. زبان مادری اولین زبان آموخته شده توسط فرد است، زبانی که فرد بدان تکلم می کند، با آن رشد می یابد و عناصر فرهنگی و اجتماعی محیط خود را توسط آن دریافته، لمس کرده و با آن هویت می یابد. اما در بسیاری از کشورها و از جمله کشور ما، زمانی که کودک به سنی می رسد که باید تحت آموزش رسمی قرار گیرد، با زبانی غیر از زبان مادری خود و با زبانی که در سراسر کشور به عنوان زبان رسمی شناخته شده و از لحاظ نظام آوایی- واژگانی و دستوری متفاوت از زبان مادری اوست، آموزش می بیند و از این مرحله است که پدیده دو زبانی مطرح می شود. این حالت پیش از دهه ی ۱۹۶۰ به عنوان مانعی جهت پیشرفت تحصیلی محسوب می شد ولی با گذشت زمان و پیشرفت جوامع، امروزه به عنوان یکی از عوامل مهم در یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان محسوب می شود چرا که این پدیده ارتباط مستقیمی با قدرت خلاقیت، تبیین قیاسی، مقوله بندی تحلیل و پردازش و تفسیر کودکان دارد. شناخت پدیده دوزبانگی و پیامدهای مثبت و منفی آن بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و رفع تنگناهای ناشی از این پدیده، هدف اصلی این مقاله است. در این مقاله به بررسی دو زبانی و نقش دو زبانه بودن دانش آموزان (دوره ابتدائی) در فرایند تحصیلی آن ها و بیان چالش ها و ویژگی های یادگیری این قشر دانش آموزان و سپس به نتیجه گیری و ارائه ی راهکارها پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: زبان، دوزبانگی، دانش آموزان (دوره ابتدائی)، پیشرفت تحصیلی

مقدمه

بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت و ترقی و توسعه در جوامع پیشرفته نشان می دهد که همه ی این کشورها از آموزش و پرورش توانمند و کارآمد برخوردار هستند. تبلور آموزش و پرورش در تربیت نیروهای انسانی متعهد، دانشمند، متخصص و ماهر است. در دنیای امروز که علم و تکنولوژی با رشد و گسترش وسیع و جهان شمول به عنوان عامل مهم و اساسی در فرایند رشد و توسعه ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع بشری به حساب می آیند، نهادها و نظام های آموزش و پرورش نقش بس عظی و پراهمیتی را به دست آورده اند، در واقع در جهان امروز نهادها و نظام های آموزش و پرورش یکی از رکن های اساسی رشد و شکوفایی ملت ها است و عنایت و توجه روزافزون به نوع و گسترش آموزش ضرورتی انکار ناپذیر است که ناشی از آهنگ سریع تغییرات در عرصه های مختلف فعالیت های اقتصادی، اجتماعی جوامع می باشد. ترقی و پیشرفت های علمی و تکنولوژی در دنیای امروز و سرعت تغییرات و دگرگونی در اسلوب و روش های علمی و تکنولوژی بسیار سریع و حیرت انگیز است و غفلت و عدم توجه کافی به آموزشهای لازم و مناسب و غفلت